

Ozdravný program pro český fotbal? Důkladná očista ve vedení.

Byl jsem o víkendu na fotbale. Na Slavii. V osmatřicáté minutě fanoušci roztáhli transparent MAFIE a pod tím byl velký znak Fotbalové asociace ČR. Přidávají se i hlavní sponzoři – třeba v pátek Fortuna vyzvala k transparentnímu financování a řízení fotbalu. Na té kauze se naplňuje stará a osvědčená poučka z ekonomie: čím víc dotací do ekonomiky cpeš, s tím větší korupcí počítej.

Příležitost dělá zloděje

Předseda fotbalové asociace Miroslav Pelta a náměstkyně ministryně školství Simona Kratochvílová se podle policie scházeli v pronajatém bytě. Nikde se neuvádí, zda tam smilnili. Prý probírali dotace pro sport. Spolu se podle policie domlouvali, jak rozdělit investiční dotace pro rok 2017 v celkové výši 454 milionů korun. Aktuálně se sešli ve vazbě.

Zvykli jsme si na fotbalové simulování: spadni v pokutovém území a třeba to rozhodčí pískne. Při sporném autu nebo rohu se ve fotbale zase běžně hlásí oba soupeři a upozorňují, že to tam dal ten druhý. Dříve či později rozhodčím přijde na pomoc video. Co však pomůže celému systému?

Vybavuje se mi, jak jsem v roce 2011 seděl na ekonomické radě vlády NERV s kolegou ekonomem Pavlem Kohoutem. Dokončovali jsme protikorupční zprávu, která doteď visí jako pédéefko na vládní webovce. První, základní krok na cestě k eliminaci korupce, který jsme tam napsali, byl: „Omezit veřejné výdaje a dotace na ty jen absolutně nezbytné.“ Psali jsme, že podstatou není, která politická strana nebo koalice je právě ve vládě. Podstatou není, kdo právě zastává funkci premiéra nebo jednotlivých ministrů či náměstků. Podstata je v tom, jak moc přerozdělujeme, kdo o tom rozhoduje a kdo vede ten projekt, na který dotace čerpány byly. Zloděje dělá příležitost – tedy přerozdělovat co nejméně – to je pravidlo první.

Smrtelník se nevyzná

A když už, tak to musíte ohlídat – to je myšleno pravidlem druhým. Vezměte si, že sport dotujeme přes různá ministerstva, pak i přes obce, kraje a regionální rady regionů soudržnosti (ano, i něco takového máme, také nevím, co se tam dělá).

Třeba jen na ministerstvu školství je deset neinvestičních programů, o kterých jste možná ani netušili: Program I – Sportovní reprezentace ČR, Program II – Sportovně talentovaná mládež, Program III – Činnost sportovních organizací, Program IV – Údržba a provoz sportovních zařízení, Program V – Činnost sportovních svazů... a dalších pět podobných obecných názvů.

Smrtelník se v tom vyznat nemůže – fotbalovými dotacemi protřelý bafuňář ano.

Fakt potřebujeme tolik programů dotací? A tolik míst, přes která se přerozdělují? Všechny ty dotace provázejí elaboráty textu, který smrtelník provozující fotbalový klub v Horní Dolní musí číst a naplnit, ale ten, kdo má v (pronajatém) bytě náměstkyni, to může přeskočit.

Tak se ani nejde divit závěru Nejvyššího kontrolní úřadu: „Ministerstvo školství rozdělilo během tří let na podporu sportu tři miliardy korun. Z nich podle kontrolorů více než 1,2 miliardy korun poskytlo, aniž mohlo doložit, kdy si o ně příjemci zažádali. Miliarda údajně putovala k žadatelům, kteří nesplňovali podmínky. Z žádosti například nebylo možné vyčíst, jestli vlastní, nebo si pronajímají sportoviště.“

Jestli tenhle stát jednou zvládne transparentní výběrové řízení bez přerozdělování v pronajatém bytě a krabic od vína, bude to druhý krok k úspěchu. Ale ani to nestačí. Třetí podmínka je, aby ten manažer, když už ty „nutné“ dotace načerpá, si neulil malou domů nebo ty peníze nerozstrkal kamarádům na jejich projekty. Aby prostě v tomhle případě svaz fotbalu byl dobře a čistě řízen.

Zvolit důvěryhodné osoby

Ona totiž vina může nakonec padnout na celou fotbalovou asociaci jako právnickou osobu. V české legislativě máme od roku 2012 trestní odpovědnost právnických osob. Vztahuje se třeba právě na trestné činy spojené s korupcí, uplácením, dotačními podvody, porušením povinnosti při správě cizího majetku... Nejprísnejším trestem je zrušení právnické osoby. Ale třeba takové „mírnější“ tresty jako zákaz účasti ve veřejné soutěži nebo zákaz přijímání dotací a subvencí by svaz zlikvidovaly.

Takže třeba u fotbalu je nutností, že si konečně zvolí do svého vedení důvěryhodné osoby, respektované, s nulovou motivací krást, s nulovou motivací utratit za nájem bytu s náměstkyní. Že nové vedení dokáže svaz z toho obvinění právnické osoby vysekat. Že začne očistu, bude pořádně řídit fotbal a posouvat ho dopředu. Jedině když tyhle tři podmínky budou splněny, pak se něco změní. A ten slávistický fanoušek pak třeba vymění transparent MAFIE za něco, co oslavuje titul. Teda pardon, vy v Plzni...

Autor: Aleš Michl, externí poradce ministra financí, ekonom fondu Quant

foto: Ota Bartovský